

การจัดการความรู้เพื่อฟื้นฟูชุมชนและรับมือกับภัยพิบัติ : กรณีศึกษา บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา

นางสาวภคิภา ผลรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม(สหสาขาวิชา)
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**KNOWLEDGE MANAGEMENT FOR COMMUNITY REHABILITATION AND DISASTER
PREPAREDNESS : THE CASE STUDY OF BAAN NAM KHEM , PHANG-NGA PROVINCE**

MISS PHASIKA PHALARAK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Human and Social Development

(Interdisciplinary Program)

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501535

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การจัดการความรู้เพื่อฟื้นฟูชุมชนและรับมือกับภัยพิบัติ : กรณีศึกษา

บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา

โดย

นางสาวภคิภา ผลรักษ์

สาขาวิชา

พัฒนามนุษย์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.นฤมล อรุโณทัย

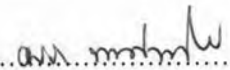
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

รองอธิการบดี

..... รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภิกษย์)

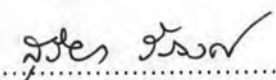
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.นฤมล อรุโณทัย)

..... กรรมการ

(นางสุรียา วีรวงศ์)

..... กรรมการ

(นางกนกพรรณ อยู่ชา)

ภคิภา ผลารักษ์ : การจัดการความรู้เพื่อฟื้นฟูชุมชนและรับมือกับภัยพิบัติ กรณีศึกษา : บ้านน้ำเค็ม
จังหวัดพังงา. (KNOWLEDGE MANAGEMENT FOR COMMUNITY REHABILITATION AND DISASTER
PREPAREDNESS : THE CASE STUDY OF BAAN NAM KHEM, PHANG - NGA PROVINCE)
อ.ที่ปรึกษา : ดร.นฤมล อรุโณทัย, 248 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการเรียนรู้ การจัดการความรู้และการจัดการตนเองเพื่อ
ฟื้นฟูชุมชนและรับมือกับภัยพิบัติสึนามิที่บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา ใน 3 ระยะเวลาคือ 1. ช่วงฉุกเฉิน 2. ช่วง
ฟื้นฟู 3. ช่วงเตรียมความพร้อม และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อรับมือภัย
พิบัติสึนามิของผู้ประสบภัยสึนามิที่บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา ใน 3 ระยะเวลา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
ในการเก็บข้อมูลคือ การทบทวนเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า แกนนำและผู้ประสบภัยสึนามิที่บ้านน้ำเค็มมีจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และการ
จัดการความรู้เพื่อรับมือกับภัยพิบัติสึนามิในท่ามกลางสถานการณ์ภัยพิบัติช่วงฉุกเฉิน โดยมีนักพัฒนาเอกชน
เป็นผู้มีบทบาทหลักในการช่วยเหลือด้านการจัดระบบชาวบ้าน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในสถานการณ์จริง โดยใช้
กระบวนการกลุ่มและการประชุมเพื่อจัดการความรู้ร่วมกันนำไปสู่การจัดการตนเองในช่วงนี้คือ 1. เกิดการ
จัดการระบบหัวหน้าแถว หัวหน้าโซน เป็นการดูแลกันเองของผู้ประสบภัยสึนามิภายในศูนย์พักชั่วคราวบาง
ม่วง 2. เกิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ประสบภัยสึนามิในรูปแบบของ "สภากาแฟ" และพัฒนา
มาเป็น "ศูนย์ประสานงานชุมชนบ้านน้ำเค็ม" และ "ธนาคารชุมชนบ้านน้ำเค็ม" ซึ่งมีบทบาทหลักในการเป็น
ศูนย์กลางประสานความช่วยเหลือให้กับผู้ประสบภัยสึนามิที่บ้านน้ำเค็มในช่วงฟื้นฟูและช่วงเตรียมความพร้อม

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้และการจัดการความรู้ของผู้ประสบภัยสึนามิในช่วงฉุกเฉินคือ 1. ความ
พยายามรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาหลังสถานการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เช่น ความช่วยเหลือจากภาครัฐที่ล่าช้าไม่
ทันทั้งที่และความช่วยเหลือที่ไม่เท่าเทียมกัน 2. ความเห็นอกเห็นใจในเพื่อนร่วมชุมชนเนื่องจากต้องเผชิญ
ความเดือดร้อนเหมือน ๆ กัน 3. การสนับสนุนการทำงานจากนักพัฒนาเอกชน 4. ความร่วมมือจากองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น 5. ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวได้ ช่วงฟื้นฟู 1. การที่
ผู้ประสบภัยสามารถรวมกลุ่มแก้ปัญหาและจัดการตนเองในเรื่องต่าง ๆ ได้ ทำให้ผู้ประสบภัยกลายเป็น
ศูนย์กลางของความช่วยเหลือและมีการเรียนรู้และจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง ช่วงเตรียมความพร้อม 1.
สถานการณ์แผ่นดินไหวในทะเลที่มีอย่างต่อเนื่องทำให้บ้านน้ำเค็มยังคงเป็นชุมชนที่เสี่ยงต่อการได้รับภัย
พิบัติสึนามิ 2. การช่วยเหลือที่ต่อเนื่องขององค์กรพัฒนาเอกชน 3. นโยบายจากภาครัฐ 4. ผู้นำสามารถขยาย
ผลการทำงานในระดับเครือข่าย 5. ศูนย์ประสานงานชุมชนที่เกิดขึ้นมีกลไกการจัดการความรู้ที่ชัดเจนและ 6.
การได้รับการยอมรับทางสังคมให้เป็นชุมชนต้นแบบด้านการรับมือกับภัยพิบัติ ปัจจัยทั้ง 3 ช่วงนี้ทำให้ชุมชน
บ้านน้ำเค็มเป็นชุมชนที่สามารถจัดการความรู้เพื่อรับมือกับความเสี่ยงต่อการได้รับภัยพิบัติสึนามิได้

สาขาวิชา พัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา)
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต..... ภคิภา ผลารักษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4789120120 : MAJOR HUMAN AND SOCIAL DEVELOPMENT

KEY WORD : KNOWLEDGE MANAGEMENT / REHABILITATION / DISASTER / BAAN NAM KHEM

PHASIKA PHALARAK : KNOWLEDGE MANAGEMENT FOR COMMUNITY REHABILITATION AND DISASTER PREPAREDNESS : THE CASE STUDY OF BAAN NAM KHEM, PHANG - NGA PROVINCE.

THESIS ADVISOR : NARUMON ARUNOTAI, Ph.D., 248 pp.

The paper aims to investigate learning process, self-organizing process and knowledge management of Baan Nam Khem community in Phang-nga province after the tsunami. Knowledge management has been developed for post-tsunami community rehabilitation and for future disaster preparedness, and it can be divided into three stages 1) emergency or crisis stage, 2) rehabilitation stage, and 3) development of disaster preparedness stage. The study analyzed factors leading to the learning process and knowledge management for disaster preparedness development at Baan Nam Khem during these three stages.

The study was conducted by using qualitative data collection techniques; literature review, in-depth interviews, group discussions, and participant observation. The result showed that community leaders and the tsunami-affected villagers developed learning process and knowledge management since the crisis period. Non-governmental organization staff played an important role in helping the people to get organized. Therefore, there was a participatory learning process in real situation through the process of group meetings, and this consequently brought about self-organizing process as follow-- firstly, there was a system of "head of the row" and "head of the zone" in Bang Muang temporary shelter; secondly, there was a space for exchanging and learning among tsunami-affected villagers in the form of "coffee table discussion groups", and it has been developed into "Tsunami Aid Coordinating Center" and "Community Bank" that play an important role as the coordinating center for tsunami affected villagers at Baan Nam Khem during the community rehabilitation period and disaster preparedness development period.

The factors contributing to learning process and knowledge management of tsunami affected villagers during the crisis period are 1) an attempt to get together to solve common problems after the tsunami (like delayed relief from Government Sector and unequal distribution of help), 2) an empathy towards fellow villagers who faced the same tragedy, 3) a continuous support from non-governmental organization staff, 4) a cooperative effort from Tambon Administrative Organization (TAO), 5) strong community leaders who supported group process and self-organization. During the rehabilitation period, the factor contributing to learning process and knowledge management is that tsunami-affected villagers already organized themselves into groups and became the coordinating point of relief and rehabilitation effort, thus they continued their learning process and knowledge management. During the disaster preparedness development period, the factors contributing to learning process and knowledge management are 1) frequent news about earthquakes under the Andaman sea which made Baan Nam Khem a very vulnerable point but it also increased alertness and awareness among villagers, 2) the community received continuous support from non-governmental organizations, 3) government policy was supportive of the community, 4) community leaders were able to expand their work into a larger network of community organizations, 5) "Tsunami Aid Coordinating Center" had a clear mechanism for knowledge management and 6) social acceptant in disaster management, which all factors influenced the knowledge management.

Field of Study : Human and Social Development (Interdisciplinary Program)

Student's Signature: Phasika Phalarak

Academic Year : 2007

Advisor's Signature: Narumon A.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนทุนในการศึกษาจากทุนวิจัยมหาบัณฑิตสายสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์กลุ่ม Window 2 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยร่วมกับทุน 90ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัญญาเลขที่ MSC50Z0040 โดยมีดร.นฤมล อรุโณทัย เป็นหัวหน้าโครงการ ภายใต้กลุ่มหัวข้อวิจัยเรื่อง "การจัดการความรู้และการจัดระบบตนเองเพื่อรับมือภัยพิบัติและโรคระบาดในบริบทสังคมเสี่ยงภัย" ผู้ศึกษาขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เห็นความสำคัญของการศึกษาการจัดการความรู้เพื่อรับมือกับภัยพิบัติสึนามิ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้ที่ให้การสนับสนุนและผู้มีส่วนช่วยในการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ดังต่อไปนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นฤมล หนีญชีระนันท์ อรุโณทัย ที่ให้คำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา และให้โอกาสในการทำงานเก็บข้อมูลในหลายโครงการที่เกี่ยวข้องกับสึนามิใน 4 จังหวัดอันดามัน ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้และเห็นความแตกต่างของชุมชนที่ประสบภัยซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ยิ่งไปกว่านั้นยังต้องขอบคุณอาจารย์ที่ได้ช่วยผู้ศึกษาเรื่องบทคัดย่อภาษาอังกฤษในเวลาที่เขาตาจน ขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในเรื่องของแนวคิดการจัดการภัยพิบัติมาใช้ในการศึกษา ขอขอบคุณอาจารย์ สุรียา วีรวงศ์ นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิจัยสังคมและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่เป็นผู้จุดประกายในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับสึนามิ ขอขอบคุณอาจารย์กนกพรณ อยู่ชานักวิจัย สถาบันเอเชียศึกษาและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำประเด็นในพื้นที่เป็นอย่งดี นอกจากนี้ผู้ศึกษาต้องขอบคุณ รศ.สุริชัย หวันแก้ว อย่างสุดซึ้ง ที่สนับสนุนให้ผู้ศึกษาขอทุนจากสกว. รวมทั้งชี้แนะให้เห็นถึงประเด็นของศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเองและให้คำแนะนำประเด็นเรื่องของการจัดการความรู้มาใช้ในการศึกษา รวมทั้งให้โอกาสในการเป็นผู้ช่วยนักวิจัยในโครงการที่เกี่ยวข้องกับสึนามิ ทำให้ได้ความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการศึกษาเป็นอย่างมากจึงทำให้มีวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขึ้นมาได้ ขอขอบคุณ รศ.ดร.เบญจายอดคำเนิน แอดติส นักวิจัยจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำเพิ่มเติมในประเด็นของการจัดการความรู้

นอกจากนี้ในส่วนของการเก็บข้อมูลในพื้นที่นั้นผู้ศึกษาขอขอบคุณครอบครัวจิงไกรจักร คุณไมตรีและคุณประภา จิงไกรจักร ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้ศึกษาเรื่องที่พักตลอดระยะเวลาที่เก็บข้อมูลในพื้นที่และให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาอย่างมาก รวมทั้งกับข้าวมือเย็นฝีมือที่น้อย ประภา นั้นทำให้ผู้ศึกษารู้ว่าแม้อาหารบักชีได้จะเผ็ด แต่อร่อยมาก ขอขอบคุณ น้องพุกกันและสีน้ำที่เป็นน้องที่ดีทำให้ผู้ศึกษารู้สึกว่ามีน้องสาวเพิ่มมา 2 คน ช่วยคลายเหงาไปได้มากในช่วงที่เก็บข้อมูล ขอขอบคุณพี่ ๆ ศูนย์ประสานงานชุมชนบ้านน้ำเค็ม พี่ ๆ อปพร.บ้านน้ำเค็มทุกคน ชาวบ้านน้ำเค็มทุกคน นอกจากนี้ยังต้องขอบคุณพี่ ๆ นักพัฒนาเอกชนในพื้นที่ทุกคนที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา ขอขอบคุณอ๊อบ ปิยะวดี โรหิตารชุน ที่แนะนำและแปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ ขอขอบคุณ เอ้ ศรีวตาภรณ์ เกิดอุดม ที่ให้ยืมกล้องถ่ายรูปและช่วยส่งเครื่องบันทึกเสียงมาใช้ในการสนทนากลุ่มได้ทันเวลา ขอขอบคุณพี่อืดที่ช่วยชี้แนะประเด็น พี่ชัย แอน จิตติมา และกิพพี่น้องร่วมโครงการที่ฟันฝ่าอุปสรรคมาด้วยกัน ของคุณพี่มิ่งค์ ประไพพิศ โอฟารวัฒน์ที่เข้ามาช่วยผู้ศึกษาเมื่อเวลาที่ใกล้ส่งงาน

ท้ายนี้จะลืมไม่ได้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณ คุณแม่ตลพร คุณพ่อปราโมทย์ ผลารักษ์ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือทุกอย่าง ขอขอบคุณคุณตาวิระยุทธ คุณยายอนงค์ แจ้งใจ ที่แม้ว่าตอนนี้ จะไม่ได้อยู่แล้ว แต่ผู้ศึกษาขอขอบคุณ ตา ยายที่เลี้ยงดู ให้ความรักมาจนโตและสนับสนุนจนผู้ศึกษามาจนถึงวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำและระเบียบวิธีการวิจัย.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 ใจหายที่ใช้ในการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.5 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	8
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา.....	9
1.7 ระเบียบวิธีวิจัย.....	9
1.7.1 ประชากรเป้าหมาย.....	9
1.7.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	10
1.7.3 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	12
1.7.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	13
1.7.5 ข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล.....	13
1.7.6 จรรยาบรรณการศึกษา.....	14
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.1 แนวคิดการจัดการภัยพิบัติ.....	15
2.2 แนวคิดการจัดการความรู้.....	36
2.3 แนวคิดการเรียนรู้.....	42
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50

บทที่ 3 สภาพทั่วไปและพัฒนาการของชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	58
3.1 สภาพทั่วไป.....	58
3.2 พัฒนาการของชุมชน.....	62
3.2.1 ยุคประมงพื้นบ้าน.....	62
3.2.2 ยุคเหมืองแร่.....	62
3.2.3 ยุคประมง นากุ้ง และเศรษฐกิจที่หลากหลายขึ้น.....	67
3.3. ลักษณะทางสังคมของชุมชน.....	68
3.4 ความล่อแหลมของชุมชนต่อการได้รับภัยพิบัติสึนามิ.....	77
บทที่ 4 ผลกระทบจากภัยสึนามิต่อชุมชนและความช่วยเหลือที่ได้รับ.....	83
4.1 ผลกระทบจากสึนามิต่อชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	83
4.2 ความช่วยเหลือที่ได้รับ.....	85
4.3 ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	89
บทที่ 5 ผลการศึกษา.....	94
5.1 การเรียนรู้ การจัดการความรู้และการจัดการตนเองเพื่อฟื้นฟูชุมชน และรับมือกับภัยพิบัติสึนามิ.....	95
5.1.1 ช่วงฉุกเฉิน.....	95
5.1.2 ช่วงฟื้นฟู.....	108
5.1.3 ช่วงเตรียมความพร้อม.....	120
5.2 บทบาทผู้นำ.....	152
5.3 บทบาทของภาคีที่เกี่ยวข้อง.....	166
5.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เพื่อฟื้นฟูชุมชนและรับมือ กับภัยพิบัติสึนามิ.....	166
บทที่ 6 วิเคราะห์และข้อเสนอแนะ.....	175
6.1 วิธีการจัดการความรู้ของชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	175
6.2 ผลของการจัดการความรู้และการจัดการตนเองของชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	178

6.2.1 การเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ทางสังคม.....	178
6.2.2 การมีแผนเตรียมความพร้อมและการซ้อมแผน.....	183
6.2.3 การเป็นต้นแบบชุมชนที่จัดการตนเอง.....	184
6.3.4 พัฒนาไปสู่เครือข่าย.....	184
6.3 สรุปการจัดการความรู้แบบชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	185
6.4 อุปสรรคของการจัดการความรู้ของชุมชน.....	186
6.5 ข้อเสนอแนะ.....	187
รายการอ้างอิง	188
ภาคผนวก.....	197
ภาคผนวก ก	198
ภาคผนวก ข.....	207
ภาคผนวก ค.....	221
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	248

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 แสดงพื้นที่ศึกษาในระยะฉุกเฉินและฟื้นฟู.....	6
ภาพที่ 2 แสดงที่ตั้งของชุมชนและพื้นที่ศึกษาในระยะเตรียมความพร้อม.....	7
ภาพที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภัย ความเสี่ยงและความล่าแหลม.....	18
ภาพที่ 4 แสดงลักษณะความสัมพันธ์ของความล่าแหลม.....	19
ภาพที่ 5 แสดงวงจรการเกิดภัยพิบัติ.....	24
ภาพที่ 6 แสดงวงจรการเกิดภัยพิบัติที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใช้ในการปฏิบัติงาน.....	30
ภาพที่ 7 แสดงการเรียนรู้และการจัดการความรู้ที่ไม่ได้แยกออกจากกัน.....	44
ภาพที่ 8 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	57
ภาพที่ 9 แสดงที่ตั้งบ้านถาวรและบ้านพักชั่วคราวที่ทางราชการดำเนินการจัดสร้าง.....	105
ภาพที่ 10 แสดงรูปแบบกลไกการทำงานที่เกิดขึ้นในช่วงฉุกเฉิน.....	111
ภาพที่ 11 แสดงแผนผังการจัดการชุมชนบริเวณศูนย์พักชั่วคราวบางม่วง.....	113
ภาพที่ 12 แสดงการบริหารงานโครงการบ้านมิตรภาพพัฒนา.....	118
ภาพที่ 13 แสดงการทำแผนที่ขอยร่วมกันของชาวบ้านและนักพัฒนาเอกชน.....	134
ภาพที่ 14 ชาวบ้านกำลังเตรียมนำเสนอลักษณะทางกายภาพ.....	135
ภาพที่ 15 แสดงแผนที่ขอยที่ชาวบ้านวาดขึ้น.....	135
ภาพที่ 16 แสดงสมาชิก อปพร.บ้านน้ำเค็มกำลังปรึกษากันเพื่อเตรียมตอบคำถาม.....	136
ภาพที่ 17 สมาชิก อปพร.บ้านน้ำเค็มกำลังนำเสนอลักษณะพื้นที่ขอยและวิธีการลดความเสี่ยง.....	137
ภาพที่ 18 แสดงระดับความเสี่ยงภัยและเส้นทางการหนีภัยในชุมชนบ้านน้ำเค็ม	140
ภาพที่ 19 แสดงชุมชนบ้านน้ำเค็มกำหนดรูปแบบของป้ายหนีคลื่นยักษ์เอง.....	140
ภาพที่ 20 ป้ายบอกเส้นทางหนีภัยสีนามิ 2 แบบที่ชุมชนบ้านน้ำเค็มกำหนดขึ้น.....	141
ภาพที่ 21 ผังการบริหารงานศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน.....	143
ภาพที่ 22 กิจกรรมการปลูกป่าชายหาดของชุมชนบ้านน้ำเค็ม วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2550.....	148
ภาพที่ 23 อปพร.บ้านน้ำเค็มกำลังปฏิบัติงานด้านการจรวจและอปพร.ร่วมประชุมเพื่อ ประเมินผลงาน.....	150
ภาพที่ 24 ตัวอย่างการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบป้ายของชุมชน.....	151
ภาพที่ 25 การเข้าร่วมประชุมของอสม.เพื่อกำหนดเส้นทางการหนีภัยของชุมชนบ้านน้ำเค็ม.....	154
ภาพที่ 26 รูปเป็นลักษณะการสนับสนุนการจัดการความรู้เพื่อรับมือกับภัยพิบัติสีนามิ.....	156
ภาพที่ 27 ตัวอย่างการทำแผนที่จุดเสี่ยงภัยของเด็ก.....	161

ภาพที่ 28 การประชุมระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานในพื้นที่.....	163
ภาพที่ 29 บ้านพักชั่วคราวที่เตรียมไว้และรถยนต์เคลื่อนที่เร็วกู้ภัย.....	165

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติใน 3 ช่วงเวลา.....	29
ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่มของชุมชนบ้านน้ำเค็มต่อการ ลดอันตรายจากสึนามิ.....	52
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรที่ตำบลบางม่วงและบ้านน้ำเค็มก่อน-หลัง เหตุการณ์สึนามิ.....	68
ตารางที่ 4 แสดงลำดับเหตุการณ์ของชุมชน.....	74
ตารางที่ 5 โครงการบ้านพักชั่วคราวที่หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือ.....	85
ตารางที่ 6 โครงการบ้านพักถาวรที่หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือ.....	88
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนประชากรแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ.....	91
ตารางที่ 8 สรุปปัญหาและการแก้ไขปัญหาในช่วงฉุกเฉินของผู้ประสบภัย.....	106
ตารางที่ 9 สรุปลักษณะการเรียนรู้และการจัดการความรู้ในช่วงฉุกเฉิน.....	107
ตารางที่ 10 โครงการบ้านพักถาวรที่หน่วยงานต่าง ๆ ช่วยเหลือ.....	114
ตารางที่ 11 สรุปการเรียนรู้และการจัดการความรู้ของผู้ประสบภัยสึนามิในช่วงฟื้นฟู.....	119
ตารางที่ 12 เนื้อหาของการเรียนรู้จากการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน บ้านน้ำเค็ม.....	128
ตารางที่ 13 หน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนบ้านน้ำเค็มต่อการลด ความเสี่ยงจากภัยพิบัติสึนามิ.....	142
ตารางที่ 14 ตำแหน่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน.....	144
ตารางที่ 15 สรุปบทบาทการจัดการความรู้ขององค์กรภายในชุมชน.....	156
ตารางที่ 16 สรุปการสนับสนุนการจัดการความรู้เพื่อรับมือกับภัยพิบัติสึนามิขององค์กร พัฒนาเอกชน.....	162
ตารางที่ 17 สรุปรูปแบบการจัดการความรู้และการจัดการตนเองใน 3 ช่วงเวลา.....	165
ตารางที่ 18 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เพื่อฟื้นฟูชุมชนและรับมือกับภัยพิบัติ ช่วงฉุกเฉิน.....	168
ตารางที่ 19 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความรู้เพื่อฟื้นฟูชุมชนและรับมือกับภัยพิบัติ ช่วงเตรียมความพร้อม.....	172
ตารางที่ 20 สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และการจัดการความรู้.....	182